

Integrarea SSM în managementul întreprinderilor Rezumatul unui raport al Agenției

Organizațiile abordează diferit sănătatea și securitatea în muncă (SSM): în cazul unora competențele în ceea ce privește SSM sunt reduse, acestea reacționând la accidente de muncă, boli profesionale sau absenteism doar pe măsură ce acestea apar, în timp ce altele încearcă să gestioneze SSM în mod mai sistematic, chiar proactiv, prin integrarea SSM în managementul general al organizației. Acest raport are ca scop furnizarea de dovezi și informații privind modul în care aspectele SSM pot fi integrate în managementul general al întreprinderilor, obținându-se astfel medii de lucru mai sigure și mai sănătoase și îmbunătățirea performanței organizaționale generale.

Acest raport cuprinde trei părți principale, fiecare având o temă specifică diferită: o analiză a literaturii de specialitate, o prezentare generală a politicilor aferente și exemple de bune practici.

Analiza literaturii de specialitate

Analiza oferă o prezentare generală a datelor provenite din studiile referitoare la modul în care aspectele SSM pot fi gestionate cu eficacitate în cadrul unei organizații și măsura în care acestea ar trebui integrate în managementul general și structura unei organizații.

Analiza literaturii de specialitate vizează în primul rând aspectele legate de integrarea SSM în management. Este discutată diferența dintre gestionarea tradițională și cea sistematică a SSM, precum și aplicarea și eficacitatea sistemelor de gestionare a SSM. Se acordă atenție și modului în care aspectele SSM pot fi asociate programelor de management al calității și de sănătate în muncă (de exemplu, promovarea sănătății la locul de muncă). Deoarece organizațiile pot adopta concomitent mai multe sisteme de management și/sau mai multe standarde ale sistemelor de management (referitoare la calitate, mediu și SSM), poate apărea necesitatea ca aceste sisteme de management să fie integrate. Prin urmare, este analizat și aspectul „sistemelor integrate de management” (SMI).

În cercetare există un consens general în ceea ce privește faptul că managementul SSM ar trebui considerat parte integrantă a structurii generale de management, nu un proces de activitate separat. Se consideră că, pe măsură ce aspectele SSM devin mai asociate activităților principale ale unei organizații, se va îmbunătăți performanța SSM în cazul schimbărilor la nivel organizațional (de exemplu, ca urmare a problemelor economice, concentrărilor, restrângerii activității sau inovării tehnologice rapide). O altă eventuală problemă în legătură cu integrarea totală este faptul că aspectele SSM pot avea o prioritate mai scăzută în comparație cu alte aspecte: în multe cazuri, problemele considerate urgente sunt probabil primele care se încearcă a fi soluționate, iar aspectele legate de producție sunt, de obicei, mult mai urgente prin comparație. Prin urmare, unii experți subliniază că este important ca aspectele SSM să fie considerate o „agendă politică” ce trebuie promovată deoarece, uneori, aceasta se află în concurență cu alte agende (precum producția).

Obținerea unor rezultate pozitive în ceea ce privește SSM presupune mult mai mult decât instituirea unui sistem de management al SSM bine integrat cu alte programe și sisteme de management existente. Organizațiile trebuie să abordeze, de asemenea, aspectele de ordin cultural și politic de la locul de muncă, subiect discutat în cea de a doua parte a analizei literaturii de specialitate.

Rezultatele analizei literaturii de specialitate confirmă că:

- Există un volum mare de cercetări și un interes sporit în ceea ce privește temele legate de gestionarea SSM și integrarea SSM în procesele generale de management și de activitate ale întreprinderilor.
- Cercetările privind eficacitatea gestionării SSM sunt încă la început și se confruntă cu mai multe dificultăți de ordin metodologic.
- Descrierile și exemplele de sisteme de management al aspectelor SSM indică faptul că aceste sisteme vizează în principal securitatea (prevenirea accidentelor) și nu prevenirea altor efecte negative asupra sănătății asociate locului de muncă.
- Par să existe puține practici ale sistemelor de management al aspectelor SSM care se concentrează pe riscurile organizaționale și efectele asupra sănătății psihosociale (de exemplu, violența și conflictele la locul de muncă, probleme privind munca în schimburi sau programul de lucru prelungit etc.).
- În general, încadrarea în muncă non-standard (munca temporară sau cu fracțiune de normă, munca la distanță etc.) și încadrarea în muncă în întreprinderile mici și mijlocii pot fi considerate două domenii importante care prezintă dificultăți majore pentru gestionarea SSM.
- O altă provocare pentru cercetare este investigarea în mai mare detaliu a eficacității și calității proceselor/strategiilor de management al SSM, și a modului în care acestea sunt compatibile cu cerințele directivei-cadru (1).

(1) Directiva 89/391/CEE a Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă.

Prezentare generală a politicilor

Crearea, implementarea și promovarea unei abordări proactive și integrate în ceea ce privește gestionarea SSM sunt sprijinite de politici și practici stabilite la nivel național, european și internațional. Aceste politici și practici, care urmăresc promovarea și sprijinirea integrării aspectelor SSM în management, sunt, de asemenea, prezentate în raport. Acesta analizează strategii, dispoziții legale, standarde, orientări, programe și campanii inițiate și desfășurate de diverse părți interesate, precum organizații internaționale, organisme ale UE, guverne, asociații patronale și asociații ale angajaților, inspectorate de muncă, instituții de asigurări etc.

Politicile asociate gestionării SSM includ atât măsuri obligatorii, cât și măsuri voluntare. Cadrul legal al gestionării aspectelor SSM în mod sistematic și al punerii în practică a sistemelor de management al SSM a fost stabilit în Uniunea Europeană prin directiva-cadru. Această directivă definește obiectivele de bază ale gestionării SSM și măsurile necesare pentru îndeplinirea acestor obiective. Punerea în aplicare a legislației este sprijinită prin diverse inițiative voluntare care vizează îmbunătățirea SSM. Organizația Internațională a Muncii (OIM) are un rol important în promovarea instituirii și punerii în aplicare a unor sisteme voluntare de management al SSM. Abordarea OIM este sprijinită de mai multe practici naționale, inclusiv orientări naționale și programe de promovare.

Exemplele de acțiuni de succes în diferite țări ale UE descrise în raport confirmă că:

- Elaborarea și instituirea unor politici în ceea ce privește gestionarea SSM necesită cooperarea diferiților actori, inclusiv guverne, instituții de asigurări, organizații patronale și sindicate. Această cooperare este un factor esențial al reușitei.
- Pot fi utilizate diferite stimulente (inclusiv organizarea de seminarii, instrumente și cursuri de formare gratuite) pentru sporirea motivării organizațiilor de a-și dezvolta gestionarea SSM.
- Durabilitatea, care trebuie promovată proactiv, este unul dintre principalii factori care influențează efectul pe termen lung al acestor politici.
- Este necesară dezvoltarea în continuare a acestor practici și politici, pentru a se asigura o mai mare integrare a tuturor aspectelor SSM în procesele generale de management și de activitate ale întreprinderilor.

Studii de caz

Numeroase organizații sunt interesate să depună eforturi continue și sistematice pentru îmbunătățirea condițiilor SSM. Unele organizații depășesc simpla respectare a reglementărilor și desfășoară activități care vizează incorporarea culturii SSM în cultura corporatistă generală. În aceste organizații, managementul SSM este considerat de obicei o parte integrantă a managementului în ansamblul său. Studiile de caz prezentate în raport cuprind exemple și recomandări de bune practici privind modul în care pot fi introduse aspectele SSM în sisteme generale de management și de activitate. Raportul cuprinde o selecție de 20 de cazuri și rezumate din 12 țări UE.

Cazurile indică faptul că, printre multe alte efecte pozitive, îmbunătățirea managementului SSM poate genera:

- Îmbunătățirea motivării lucrătorilor, precum și îmbunătățirea procesului de evaluare a riscurilor și a măsurării performanței SSM;
- Îmbunătățirea condițiilor de lucru și a stării de bine a lucrătorilor și, prin urmare, o diminuare a ratei accidentelor de muncă, a numărului de zile pierdute din cauza accidentelor și a bolilor profesionale și a costurilor asociate acestora.

Numeroase exemple din raport prezintă organizații care depun eforturi continue pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru și a securității și sănătății lucrătorilor lor. Aceasta nu se datorează doar unor motive de ordin moral, ci și faptului că aceste organizații consideră că prin crearea unui mediu de lucru sigur și sănătos pot fi limitate pierderile, iar productivitatea și competitivitatea pot fi îmbunătățite. Se consideră că gestionarea eficientă a SSM este strâns legată de activitățile strategice care vizează îmbunătățirea performanței generale a organizației.

Cum poate fi obținut raportul

Raportul complet este disponibil în limba engleză pe site-ul internet al Agenției la: <http://osha.europa.eu>, de unde poate fi descărcat gratuit.

Această scurtă prezentare este disponibilă în toate limbile oficiale ale UE la adresa: <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, SPANIA
Tel. +34 944794360, Fax +34 944794383
Email: information@osha.europa.eu

© Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă. Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei. Printed in Belgium, 2010

